

ul. Langiewicza 6A, 20-032 Lublin
tel./fax: (+ 48) 815247856
e-mail: med.rodz@umlub.pl

Katedra i Zakład Medycyny Rodzinnej
Uniwersytetu Medycznego w Lublinie
CHAIR AND DEPARTMENT OF FAMILY MEDICINE
MEDICAL UNIVERSITY OF LUBLIN
Kierownik Dr hab. n. med. Ewa Rudnicka-Drożak

Uniwersytet Medyczny
we Wrocławiu

RPW/12584/2023 P
Data:2023-07-20

wpl.
dnia 20-07-2023

L.dz. RN-BMI/

1311

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
RADA DYSCIPLINY NAUK MEDYCZNE
Przewodnicząca
prof. dr hab. Agnieszka Haloń

Lublin 2023-07-11

Recenzja rozprawy doktorskiej **lek. Mateusza Babickiego**

pt. „Ocena zaburzeń rytmów okołodobowych wśród studentów w wybranych krajach świata, określenie wzorca stosowania substancji psychoaktywnych i jego wpływu na jakość snu“

przygotowanej w Katedrze i Zakładzie Medycyny Rodzinnej
Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu
pod kierunkiem dr hab. n. med. Agnieszki Mastalerz- Migas prof. UMW
promotor pomocniczy dr hab. n. med. Patryk Piotrowski

Przesłana do oceny rozprawa doktorska w oparciu o cykl publikacji przedstawia bardzo wartościowe wyniki badań o charakterze aplikacyjnym. Badania dotyczą aktualnej tematyki zaburzeń snu i stosowania substancji psychoaktywnych przez studentów reprezentujących różne kraje świata .

Zaburzenie okołodobowego rytmu snu i czuwania jest przewlekłym lub nawracającym zaburzeniem snu, wynikającym albo ze zmienionych pór snu i czuwania albo z niedostosowania własnego naturalnego rytmu snu i czuwania wymaganych od pacjenta. Zakłócenie snu powoduje bezsenność lub nadmierną senność w ciągu dnia co z kolei zaburza funkcjonowanie. Ponadto zaburzenia snu pozostają w bliskiej korelacji z chorobami i zaburzeniami psychicznymi (np. depresja) lub somatycznymi (np. zespół metaboliczny). Przewlekłe i przetrwałe zaburzenia snu zwiększają ryzyko nadużywania i uzależnienia od substancji psychoaktywnych.

Te i wiele innych aspektów zostało zauważonych i odnotowanych w publikacjach Doktoranta.

Ocena układu rozprawy doktorskiej i formalnej strony

Rozprawa doktorska lek. Mateusza Babickiego została przygotowana jako cykl czterech prac, opublikowanych w latach 2020-2023. Należy podkreślić, że wszystkie prace zostały opublikowane w renomowanych czasopismach z listy JCR o wysokich współczynnikach

wplywu oraz duzej liczbie punktów MNiSW. Sumaryczna wartosc punktów IF dla tych prac wyniosła 16,199 i 520 pkt. MNiSW.

Cykl publikacji stanowią następujące prace:

1. Piotrowski P, Babicki M, Maślanka P, Kotowicz K, Marciniak D, Rymaszewska J. Assessment of Sleep Disorders and Use of Psychoactive Drugs among Polish Students. *Psychiatr. Pol.* 2020,54, 1007-1024 [IF=1,657, pkt. MNiSW/KBN: 100]
2. Babicki M., Piotrowski P, Mastalerz-Migas A, Assessment of Insomnia Symptoms, Quality of Life, Daytime Sleepiness and Psychoactive Substance Use among Polish Students: A Cross-Sectional Online Survey for Years before and during COVID-19 Pandemic. *J.Clin. Med.* 2022,11,2016 [IF=4,964 pkt. MNiSW/KBN: 140]
3. Babicki M. Use of Alcohol, Cannabinoids, Psychostimulants and Sedatives before and during the COVID-19 Pandemic among Students in 40 European Countries. *Int. J. Environ. Res. Public Health* 2022,19 [IF=4,964, pkt. MNiSW/KBN: 140]
4. Babicki M, Piotrowski P, Mastalerz-Migas A., Insomnia, Daytime Sleepiness and Quality of Life among 20, 139 College Students in 60 Countries around the World-A 2016-2021. Study. *J. Clin.Med.*2023,12, 692 [IF=4,964, pkt. MNiSW/KBN: 140]

W trzech publikacjach składających się na cykl, będący podstawą rozprawy Doktorant jest pierwszym Autorem, a jego wkład – zgodnie z zamieszczonymi oświadczeniami obejmuje opracowanie metody badań, zebranie danych, analizie i ich interpretacji napisanie i redagowanie manuskryptu pracy, a także ostatecznej akceptacji. Świadczy to o bardzo dużym zaangażowaniu Doktoranta oraz jego umiejętnościach.

Układ rozprawy doktorskiej lek. Mateusza Babickiego jest zgodny z normami przyjętymi dla tego typu opracowań, a na podkreślenie zasługuje duża syntezy, systematyczność i przejrzystość wynikająca z właściwie przyjętej koncepcji przygotowania rozprawy.

Recenzowana rozprawa doktorska składa się z następujących sekcji:

1. Wykaz publikacji stanowiących rozprawę doktorską
2. Wykaz stosowanych skrótów
3. Streszczenie w języku polskim
4. Streszczenie w języku angielskim
5. Główne założenia oraz wyniki projektu badawczego (wstęp, bibliografia, założenia i cele pracy, materiał i metody, wyniki, wnioski).
6. Cykl publikacji
7. Zgoda Komisji Bioetycznej na realizację projektu
8. Formularz wykorzystywany w badaniu
9. Oświadczenia współautorów
10. Nota biograficzna autora
11. Wykaz dotychczasowych osiągnięć autora.

Stanowiący 6 rozdział Założenia i cele pracy zawiera 3 główne cele i 3 dodatkowe cele badawcze.

Cele główne:

1. Ocena rozpowszechnienia zaburzeń snu tj. bezsenności oraz senności w ciągu dnia oraz ocena jakości życia wśród studentów poszczególnych krajów świata.
2. Analiza wzorca stosowania substancji psychoaktywnych przez studentów.
3. Ocena zależności pomiędzy snem, jakością życia, a stosowanymi używkami.

Dodatkowe cele badawcze to:

1. Ocena wpływu pandemii COVID-19 na sen, jakość życia oraz częstość stosowania wybranych używek przez studentów.
2. Porównanie występowania zaburzeń snu, oceny jakości życia oraz wzorców stosowania używek pomiędzy studentami krajów o różnym stopniu rozwoju i zamożności.
3. Ocena wpływu zmiennych socjodemograficznych na bezsenność, senność w ciągu dnia, jakość życia oraz stosowanie używek przez studentów poszczególnych krajów świata.

Dążąc do osiągnięcia postawionych celów Doktorant wykorzystuje następujące metody badawcze przeprowadzone zgodnie z Deklaracją Helsińską i z akceptacją Komisji Bioetycznej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu: autorski kwestionariusz ankiety, Ateńską Skalę Bezsenności (AIS), Skalę Senności Epworth (ESS), Mannchesterską Krótką Ocenę Jakości Życia (MANSA).

Badanie przeprowadzono w okresie od 31 stycznia 2016 roku do 30 kwietnia 2021 roku. Grupę badaną stanowili studenci z różnych krajów świata, narzędzia badawcze dystrybuowano drogą internetową z wykorzystaniem portalu społecznościowego Facebook.com. Badanie miało charakter anonimowy i dobrowolny:

- pierwsze badanie objęło grupę 5342 polskich studentów,
- drugie badanie zostało przeprowadzone na grupie 14 844 respondentów, w tym 52% wyników pochodziło z okresu przed ogłoszeniem pandemii COVID-19
- trzecie badanie objęło grupę 17 594, tu poddano ocenie wzorzec stosowania używek przez studentów podczas trwania pandemii COVID-19
- czwarta praca obejmuje grupę 20 432 studentów z 60 krajów świata.

Reasumując recenzowana praca doktorska jest kompleksowym opracowaniem, w której sformułowano następujące wnioski:

1. Bezsenność oraz senność w ciągu dnia stanowią powszechny problem zdrowotny wśród studentów na całym świecie.
2. Stosowanie używek w tej grupie wiekowej jest powszechne, a studenci najczęściej sięgają po alkohol (82,0%), kannabinoidy (13,6%), oraz leki uspokajające nasenne (12,6%)
3. Stosowanie psychostymulantów oraz leków nasennych wiąże się z częstym rozpowszechnieniem bezsenności oraz senności w ciągu dnia wśród studentów.
4. Zarówno bezsenność jak i senność w ciągu dnia obniża jakość życia studentów, podobnie jak spożywanie psychostymulantów, kannabinoidów oraz leków nasennych/uspokajających.
5. Pandemia COVID-19 przyczyniła się do zmian wzorca stosowania używek. Studenci w czasie pandemii częściej sięgali po leki nasenne/uspokajające (11,6% vs 13,4%), a rzadziej po alkohol (86,8% vs 77,1%).
6. Pandemia COVID-19 wpłynęła również na zmianę wzorców snu, gdzie w początkowym jej etapie studenci częściej cierpieli z powodu bezsenności, natomiast rzadziej na nadmierną senność w ciągu dnia. Przyczyniła się ona również do obniżenia jakości ich życia.
7. Kobiety, studenci pierwszych lat oraz kierunków niemedycznych znamiennie częściej cierpią z powodu bezsenności.

8. Studenci krajów o wysokim PKB per capita zdecydowanie rzadziej cierpią z powodu bezsenności niż w krajach o najniższym PKB per capita.
9. Z powodów epidemiologicznych oraz możliwych konsekwencji zdrowotnych zaburzenia snu nie mogą być rozpatrywane jedynie w kontekście zdrowia jednostki, ale jako problem społeczny, dlatego wymagane są dalsze badania, w szczególności długofalowe, wielośrodkowe, uwzględniające różnice kulturowe, społeczne oraz geograficzne, mające znaczący wpływ na prawidłowy sen.

Recenzowana praca została napisana w sposób wskazujący na dużą wiedzę teoretyczną i praktyczną, dążenie do rozwiązywania problemów o charakterze aplikacyjnym oraz umiejętność interpretacji wyników, ich systematycznego przedstawienia oraz wnikliwą dyskusję.

Wniosek końcowy

W podsumowaniu stwierdzam, że przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska lek. Mateusza Babickiego zatytułowana: „ Ocena zaburzeń rytmów okołodobowych wśród studentów w wybranych krajach świata , określenie wzorca stosowania substancji psychoaktywnych i jego wpływu na jakość snu“ **spełnia warunki określone w art. Art.187 ust. 1-4 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz. U. 2018 poz. 1668).**

W związku z powyższym przedstawiam Wysokiej Radzie Dyscypliny Nauki Medyczne Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu wniosek o dopuszczenie lek. Mateusza Babickiego do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Jednocześnie biorąc pod uwagę bardzo wysoki poziom recenzowanej rozprawy, wartość naukową przeprowadzonych badań oraz dorobek naukowy wnioskuję do Wysokiej Rady Dyscypliny Nauki Medyczne Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu o wyróżnienie rozprawy doktorskiej lek. Mateusza Babickiego

Dr hab. n. med.
Ewa Rudnicka-Drożak
medycyna ogólna
spec. medycyny rodzinnej
spec. zdrowia publicznego
8717993